

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/41/2020
Identifikačné číslo spisu:	4612211174
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4612211174.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. Š., bytom G. XXX/X, XXX XX L., zastúpenej JUDr. Martinom Kákošom, advokátom, so sídlom Bernolákova 1546/32, 955 01 Topoľčany, proti žalovanému C. Š., bytom U. XXXX/XX, XXX XX O., zastúpenému Mgr. Michalom Ferčákom, advokátom, so sídlom Bernolákova 1652/29, 955 01 Topoľčany, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6 C 480/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. apríla 2018 sp. zn. 6 Co 221/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. júla 2017 č. k. 6 C 480/2012-454 určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) patria hnutelné veci podľa výroku, finančné prostriedky v peňažných účtoch, všeobecná hodnota obchodného podielu žalovaného v spoločnosti N., všeobecná hodnota čistého obchodného imania podnikateľského subjektu a vyporiadal ho tak, že do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal hnutelné veci podľa výroku, do výlučného vlastníctva žalobkyne hnutelné veci podľa výroku a na úplné finančné vyrovnanie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 39.372,55 €. Štátu priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške, a to voči žalobkyni a žalovanému u každého v rovnakom pomere. Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 18. apríla 2018 sp. zn. 6 Co 221/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako vecne správny. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie podľa neho vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, poukázal na výpovede svedkov starých rodičov žalovaného, ako aj jeho rodičov. Odvolací súd uviedol, že nebolo

jednoznačne preukázané zo strany starých rodičov ako aj rodičov žalovaného, že by žalovanému poskytovali finančné prostriedky v takom rozsahu, a takým spôsobom, ako žalovaný vo svojej výpovedi uvádzal. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu rozhodnutie riadne odôvodnil v časti týkajúcej sa hnutelných vecí, zaoberal sa aj námietkami žalovaného a riadne sa s nimi vysporiadal. Odvolací súd poukázal na správny záver súdu prvej inštancie o tom, že pri vyporiadaní BSM sa vyporiadavajú aj spoločné majetkové práva manželov, ktorými je aj obchodný podiel v spoločnosti, ktorý nadobudne jeden z manželov za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do BSM. Pokiaľ ide o otázku ocenenia obchodného podielu patriaceho do BSM odvolací súd uviedol, že zotrváva na zaužívanej praxi, podľa ktorej sa vychádza z jeho stavu (ktorý je určený jeho kvantitou v rozhodnom čase) v dobe zániku BSM, avšak z jeho ceny, či cenových relácií platných v dobe vyporiadania.

3. Žalovaný podal voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu, že mu súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Poukazuje na skutočnosť, že súčasťou BSM sa obchodný podiel v s.r.o. stáva len v prípade, ak bol nadobudnutý jedným z manželov za trvania manželstva, a to z prostriedkov patriacich do BSM. Argumentuje, že nevynaložil na nadobudnutie obchodného podielu prostriedky z BSM. Súdy podľa neho nesprávne vychádzali aj pri určení hodnoty čistého obchodného imania podnikateľského subjektu, vychádzali zo všeobecnej hodnoty určenej znaleckým posudkom. Súdy sa však podľa neho nevysporiadali s námietkou žalovaného vznesenou na pojednávaní 9. júna 2017, že toto obchodné imanie nepatrí do BSM, pretože ho využíva na svoje živobytie. Poukazuje na to, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie vychádzali z dôkazu, že obchodný podiel žalovaného bol nadobudnutý z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak žiadny takýto dôkaz žalobkyňou predložený nebol. Namietal, že vykonané znalecké posudky, ktoré súd použil pre určenie hodnoty podniku, odporujú aj terajšej rozhodovacej praxi súdov o vyporiadaní týchto majetkových hodnôt. Žalovaný má za to, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka v prípade investícií zo spoločného majetku manželov do ostatného majetku jedného z nich prostriedkami, ktoré je tento manžel povinný nahradiť, prostriedky skutočne vynaložené na tieto investície. Argumentuje, že pri ich zisťovaní sa vychádza z ceny vecí a prác vložených do jeho ostatného majetku v čase, kedy boli vynaložené, a nie z východiskovej hodnoty alebo zo všeobecnej hodnoty zhotovenej veci. Súdy sa preto podľa neho odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe sp. zn. 6 MCdo 10/2011, 8 Cdo 180/2014, 1 MCdo 12/2011. Ak preto súdy v prejednávanej veci v prípade žalovaného vychádzali zo všeobecnej hodnoty investícií určenej znaleckým posudkom a nie z ich skutočne vynaloženej sumy, nesprávne interpretovali § 150 Občianskeho zákonníka. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd následne po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitne postavenie. Dovolanie aj naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným

dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP) alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalovaný vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namieta dokazovanie a nedostatočne zistený skutkový stav súdmi nižších inštancií.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za

účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, 5 Cdo 57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

18. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

19. V súvislosti so spochybňovaním správnosti skutkových zistení a spôsobu vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom, keď podľa žalovaného súdy nižšej inštancie vychádzali z nedostatočných znaleckých posudkov pre určenie hodnoty obchodného podielu a nesprávne dospeli k záveru, že obchodný podiel bol nadobudnutý z prostriedkov BSM bez toho, že by žalobkyňa takýto dôkaz predložila, dovolací súd uvádza, že nie je oprávnený preskúmavať skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa. V zmysle § 442 CSP je totiž viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd na tomto mieste poukazuje na skutkové a právne závery súdov nižšej inštancie, ktoré mali na základe vykonaného dokazovania za jednoznačne preukázané, že žalovaný nadobudol obchodný podiel počas manželstva a z prostriedkov BSM a jeho hodnota bola správne určená vykonaným znaleckým dokazovaním v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Napokon sám žalovaný návrh na doplnenie dokazovania nepodával.

20. Pokiaľ žalovaný namieta procesný postup súdu, ktorým z hľadiska určenia hodnoty hnutelných vecí postupoval súd tak, že ich hodnotu určil voľnou úvahou a priklonil sa k zostatkovým hodnotám jednotlivých vecí uvedených žalobkyňou, namieta nesprávne hodnotenie dôkazov. Najvyšší súd dodáva, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP

nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

21. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

24. Námiетка, že sa odvolací súd nevysporiadal s námietkou žalovaného, že obchodné imanie nepatrí do BSM, pretože ho využíva na svoje živobytie, nie je dôvodná, nakoľko súd prvej inštancie ako aj odvolací súd uviedli, že obchodné imanie patrí do BSM a odôvodnili svoj záver.

25. V súvislosti s námietkou žalovaného o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

26. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

27. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, ako aj s námietkami žalovaného. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a s jeho skutkovými i právnymi závermi.

28. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím

súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 CSP. Postup odvolacieho súdu, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

29. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

30. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

31. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

32. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

33. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

34. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu a názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil.

35. Správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritornému prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd

(§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

36. Dovolateľ v danom prípade za otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP označil otázku zahrnutia obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným, nenadobudnutého z prostriedkov patriacich do BSM, do masy bezpodielového spoluvlastníctva. Podľa názoru dovolacieho súdu žalovaný takto v dovolaní riadne vymedzil právnu otázku spôsobom, ktorý zodpovedá § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; zároveň nálezite konkretizoval rozhodnutie dovolacieho súdu, z ktorého vyvodzuje odklon - 2 Cdo 168/2005, R 27/2007.

37. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. mája 2007, sp. zn. 2 Cdo 168/2008 bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 3/2007 ako R 27/2007, ZSP 34/2007) a podľa ktorého: „1. Ak manželia alebo jeden z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nadobudne obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, takto získaný majetok (hodnota obchodného podielu) sa zo zákona stane súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré možno vyporiadať v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa ustanovenia § 149 ods. 3 OZ. 2. Súd rozhodujúci o vyporiadaní obchodného podielu neprikazuje hodnotu obchodného podielu, ale obchodný podiel, ktorý môže byť prikázaný len spoločníkovi obchodnej spoločnosti.“ Z cit. rozhodnutia vyplýva, že obchodný podiel v s.r.o. bude patriť do BSM, ak jeden z manželov nadobudol obchodný podiel počas trvania manželstva a ak bol obchodný podiel nadobudnutý aspoň z časti zo spoločných prostriedkov (tzv. spoločné peniaze). Tieto spoločné prostriedky sa pretransformovali do obchodného podielu v s.r.o. a do BSM patrí len majetková hodnota obchodného podielu v s.r.o. Ak dôjde k rozvodu manželov a následnému vyporiadaniu BSM, súd rozhodujúci o vyporiadaní BSM zvyčajne prikazuje obchodný podiel v s.r.o. len tomu manželovi, ktorý bol je spoločníkom obchodnej spoločnosti. Cena obchodného podielu by mala byť stanovená tzv. obvyklou cenou (JUDr. Ivan Hric: Patrí obchodný podiel v s.r.o. do BSM?).

38. Toto rozhodnutie reagovalo na potreby praxe a zároveň sa pokúšalo uplatniť princíp istej spravodlivosti pri vyporiadaní BSM, keď manžel, ktorý sa stal spoločníkom v obchodnej spoločnosti, dosiahol úspechy zaiste aj pomocou manžela, ktorý mal nižší príjem, prípadne sa sám staral o domácnosť (Lazar, J. a kol. Občianske právo hmotné 1. zväzok 1. vydanie Bratislava IURIS LIBRI 2014, str. 513-515). Odvolací súd sa v prejednávanej spore od tohto cit. rozhodnutia neodklonil, nakoľko nemal za preukázané, že by žalovaný nenadobudol obchodný podiel z prostriedkov patriacich do BSM.

39. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 168/2005 vyjadril a odôvodnil svoj názor, že obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným nadobudnutý počas manželstva jedným z manželov zo spoločných prostriedkov sa stáva súčasťou BSM. Pri odôvodnení tohto svojho názoru okrem iného poukázal na § 149 ods. 4 in fine Občianskeho zákonníka, ktorý sa v súvislosti s vyporiadaním BSM výslovne zmiňuje, že predmetom vyporiadania sú okrem hnutelných a nehnuteľných vecí aj „ostatné majetkové práva“. V tejto súvislosti treba uviesť, že doslovný gramatický výklad slovného spojenia „predmet vlastníctva“ použitého v § 143 OZ by viedol k tomu, že do BSM by nepatrili ani napr. prostriedky z platu, resp. zo mzdy, ktoré zamestnávateľ vypláti jednému z manželov na účet v banke. Takýto manžel nie je vlastníkom peňazí, ale má pohľadávku voči banke. Preto je potrebné vykladať slovné spojenie „predmetom vlastníctva“ širšie ako tak, že ide iba o hnutelné a nehnuteľné veci (Tomáš Čentík: Obchodný podiel a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov“).

40. Obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným nadobudnutý jedným z manželov za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov, sa stáva súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd rozhodujúci o jeho vyporiadaní neprikazuje hodnotu obchodného podielu, ale obchodný podiel, ktorý môže byť prikázaný len spoločníkovi obchodnej spoločnosti. Pokiaľ ide o ďalšiu podstatnú právnu otázku, a to otázku ocenenia obchodného podielu patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, dovolací súd zotrváva v tomto smere na zaužívanej praxi, podľa ktorej sa vychádza z jeho stavu (ktorý je určený jeho kvantitou a kvalitou v danom čase) v dobe zániku bezpodielového

spoluvlastníctva manželov, avšak z jeho ceny, či cenových relácií platných v dobe vyporiadania. Nemožno však opomenúť, že cena obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý je prevoditeľný, by mala byť ustanovená tzv. obvyklou cenou - trhovou alebo všeobecnou.

41. Ak v konaní o vyporiadanie niektorá zo strán tvrdí, že niektoré veci do vyporiadania nepatria, musí toto svoje tvrdenie preukázať hodnoverným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje stranu, ktorá tvrdí, že konkrétna vec alebo právo do vyporiadania nepatrí. Inak platí zásada, že veci existujúce za trvania manželstva strán patria do BSM a treba ich vyporiadať.

42. Žalovaný v spoločnosti, v ktorej pôsobil v čase zániku manželstva (a aj naďalej pôsobí) ako jediný spoločník nepredložil súdu žiaden dôkaz, že by obchodný podiel v danej spoločnosti nadobudol zo svojich výlučných prostriedkov, nepatriacich do BSM, a preto súdy vychádzali z vyššie uvedenej zákonnej zásady (§ 143 Občianskeho zákonníka) a odvolací súd konštatoval, že daný obchodný podiel patrí do masy BSM.

43. Dovolací súd uvádza, že nie je oprávnený preskúmať skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa. V zmysle § 442 CSP je totiž viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

44. Pokiaľ žalovaný poukazuje na odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 1/2014, najvyšší súd uvádza, že ide o odlišnú skutkovú situáciu, nakoľko toto rozhodnutie sa týka podnikania ako živnostníka nie ako spoločníka v s.r.o.

45. Námitka žalovaného o odklone od rozhodovacej činnosti pri aplikácii § 150 Občianskeho zákonníka pri určení výšky investícií do rodinného domu, čím namietal nesprávne právne posúdenie, nie je dôvodná. Z obsahu dovolania možno vyvodíť právnu otázku, ktorou žalovaný namieta odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti, a to čas rozhodujúci pre posúdenie ceny vecí a prác vložených do majetku na určenie prostriedkov vynaložených na investície zo spoločného majetku manželov. V rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 10/2011 - ZSP 40/2012, 8 Cdo 180/2014, od ktorých žalovaný namieta odklon, najvyšší súd uviedol: „V prípade investícií zo spoločného majetku manželov do ostatného majetku jedného z nich, sú prostriedkami, ktoré je tento manžel povinný nahradiť, prostriedky skutočne vynaložené na tieto investície. Pri ich zisťovaní sa vychádza z ceny vecí a prác vložených do jeho ostatného majetku v čase, kedy boli vynaložené, a nie z vychádzkovej hodnoty alebo zo všeobecnej hodnoty zhotovenej veci.“ V rozhodnutí sp. zn. 1 MCdo 12/2011 rovnako vychádzal súd zo znaleckého posudku, kedy sa dovolací súd zaoberal tým, že nemožno zahrnúť mzdy za prácu, keďže k prerobeniu domu došlo svojpomocne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 180/2014 najvyšší súd vychádzal z rozdielu medzi všeobecnou hodnotou nehnuteľnosti ku dňu vzniku manželstva a jeho všeobecnou hodnotou ku dňu zániku ich manželstva. Vychádzajúc z cit. rozhodnutí pre posúdenie výšky náhrady je rozhodná čiastka, ktorá bola zo spoločného majetku vynaložená a s tým z neho odčerpaná, v žiadnom prípade nie hodnota takto vytvoreného diela. Nie je rozhodujúce, o akú sumu sa jeho majetok investíciami zhodnotil, ale to, aká suma sa na tento účel skutočne vynaložila z ich spoločných prostriedkov. Ide o náklady, ktoré boli vynaložené v čase minulom a jeho výška ku dňu zániku manželstva ani ku dňu vyporiadania BSM nie je inak modifikovaná. Postup odvolacieho súdu v predmetnom spore je v súlade s názorom dovolacieho súdu vysloveného v tomto cit. zrušujúcom uznesení.

46. Žalovaný teda nedôvodne namieta odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa neodklonili od cit. rozhodnutí. Z vyššie uvedeného vyplýva, že sa vychádzalo z ceny vecí a prác vložených do jeho ostatného majetku v čase, kedy boli vynaložené. Konajúce súdy tak postupovali v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, keď na základe znaleckého posudku č. 14/2016 súd prvej inštancie zistil, že výška investícií strán sporu vložených do rekonštrukcie domu, vlastnícky patriaceho žalovanému, počas trvania manželstva od 12. júna 1999 do 25. júla 2011 je 49.505,92 €. Vzhľadom na to, že obe strany

sporu tvrdili, že materiál na krov rodinného domu a hospodárskej budovy a tehlu na hospodársku budovu mal žalovaný už pred uzatvorením manželstva, ich hodnotu vyčísli na sumu 3.066,82 €. Po zohľadnení hodnoty uvedeného materiálu predstavuje podľa súdu prvej inštancie a aj podľa odvolacieho súdu výška investícií strán sporu do rekonštrukcie domu žalovaného 46.439,10 €. Súd nižších inštancií postupovali v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, keď vychádzali zo znaleckého posudku, ktorý určil cenu vecí a prác vložených do nehnuteľností v čase, keď boli vynaložené. Súd teda nevychádzal pri zisťovaní hodnoty investícií z východiskovej hodnoty nehnuteľností, ako tvrdí dovolateľ.

47. V sporovom konaní sa uplatňuje prejednácia zásada. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Nasledky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriazniveho rozhodnutia nesie tá strana sporu, ktorá tieto povinnosti nesplnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nesplní povinnosť tvrdenia, nemožno splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v spore neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech.

48. V danom prípade rozhodujúcou hmotnoprávnou normou bolo ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka. Ak by aj žalovaný tvrdil, že na rekonštrukciu domu boli vynaložené finančne prostriedky v nižšej sume, ako ktoré zohľadnili sudy nižších inštancií pri postupe podľa § 150 Občianskeho zákonníka; v zmysle vyššie uvedeneho zatiaľžovala žalovaného povinnosť preukázať svoje tvrdenia.

49. Na základe výsledkov súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania, ktoré odvolací súd označil za správne a vedúce k úplnému zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností, dospel odvolací súd (ktorý v dovolacom konaní dokazovanie nevykonal, a preto ani nie je oprávnený preskúmať správnosť skutkových zistení súdov nižších inštancií) k názoru, že obsah spisu v aktuálnom stave - t. j. v stave, v akom bol predložený na rozhodnutie o dovolaní - umožňoval súdom nižších inštancií, a to z dôvodov už nimi vysvetlených, prijať za ver, že žalovaný v uvedených smeroch svoje skutkové tvrdenia nepreukázal.

50. Dôkazné bremeno zatiaľžuje tú stranu sporu, ktorá tvrdí, že vec nadobudnutá počas trvania manželstva nepatrí do BSM, že vec bola nadobudnutá za trvania manželstva, že penážne sumy preukázateľne vynakladané za trvania manželstva na svoj oddelený majetok, boli výlučne jeho prostriedky a pod. Pri cene vecí možno vychádzať zo zhodných tvrdení strán sporu. Ak sa strany sporu nedohodnú, musí ju určiť súd spravidla za pomoci znalca.

51. Aj keď súdne konanie o vyporiadanie BSM je návrhové, ide o zvláštny druh súdneho konania, pretože súd je viazaný len tým, že podľa návrhu má vyporiadanie vykonať, nie však aj tým, ako to má podľa návrhu urobiť. Postupuje teda pri zisťovaní toho, čo sa má vyporiadať, ceny vecí a hodnoty vyporiadavaného majetku, ako aj podkladov pre spôsob vyporiadania po stránke kvantitatívnej aj kvalitatívnej dispozície s vecami a iným majetkom medzi stranami sporu z úradnej povinnosti, vyhľadávajúcim spôsobom.

52. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

53. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

54. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.